

Karin Pihl

Medarbetare på ledarredaktionen
karin.pihl@gp.se

Har forskarna botat diabetes om tio år?

På den ena bilden är pojken mager, ja till och med utmärkt. Han har diagnostiserats med typ 1-diabetes. Fotot indikerar att han snart kommer att dö. Kroppens immunsystem har av någon anledning förstört pojkens egen insulinproduktion. Det gör att cellerna i hans kropp inte kan ta emot någon energi från kosten. Konsekvensen blir att han kommer att svälta och slutligen avlida av syraförgiftning.

För 100 år sedan var en diabetesdiagnos en säker dödsdom. Den enda behandlingen som fanns var en strikt diet under de månader som patienten hade kvar att leva.

Men den lilla pojken dog inte. Fotot som är taget en tid senare föreställer en välmående och lite rundkindad grabb. Pojken, som hette Leonard Thompson, var den första människan i världen som behandlades med insulininjektioner. Insulinet upptäcktes 1921 av Frederick Banting och James Macleod. Två år senare fick de Nobelpriset.

Förenklat kan man säga att det finns två typer av diabetes: typ 1 och typ 2. Typ 1-diabetes är, till skillnad från typ 2-diabetes, en kronisk, autoimmun sjukdom. Den kräver ständiga insulininjektioner, flera gånger om dagen, i

resten av patientens liv. Vid typ 2-diabetes är det i stället cellerna som blivit resistenta för insulin, vilket gör att sockret inte kommer in. Typ 2 har en kraftig ärftlig komponent men går att motverka med bra kost och motion. Vad som orsakar typ 1-diabetes vet man inte ännu, men antalet drabbade ökar, särskilt i Skandinavien.

”
I dag kan vi bota, lindra eller behandla sjukdomar som folk dog som flugor av för bara ett sekel sedan

Att leva med typ 1-diabetes innebär att man ständigt och jämt måste ha kontroll över sitt blodsocker. När andra tänker: ”vad ska jag äta till middag i kväll”, tänker diabetikern ”vad ska jag äta till middag i kväll, när åt jag senast, vad har jag för blodsocker, hur mycket motion har jag fått i dag, är jag förkyld”, eftersom allt detta

påverkar blodsockernivåerna. Om diabetikern beräknar fel kommer han eller hon antingen få för mycket socker i blodet – vilket ökar risken för följsjukdomar som hjärt-kärlsjukdom, blindhet och en rad andra otrevligheter – eller för lågt sockervärde, vilket, om det vill sig illa, kan göra att diabetikern blir medvetlös.

Det är alltså en ständig kamp. Men tack vare modern teknik är det lättare än någonsin att leva med diabetes. Kontinuerliga blodsockermätare, snabbverkande insulin, insulinpumpar och andra tekniska och medicinska framsteg gör att den förväntade livslängden för diabetespatienter ökar hela tiden.

Och snart kan till och med detta krångel vara ett minne blott. Om tio år kan diabetes vara botat. Forskare i USA har hittat ett virus som kan få celler i kroppen som egentligen sköter annat att börja producera insulin. Tester på möss med typ 1-diabetes har visat sig vara framgångsrika (Illustrerad vetenskap nr 16/2019).

Om det går att föra över metoden på människor är en fråga som framtiden får besvara. Men det kan ändå vara värt att påminna sig om, så här i dystra och alarmistiska tider: Mänskligheten är trots allt fenomenal. I dag kan vi bota, lindra eller behandla sjukdomar som folk dog som flugor av för bara ett sekel sedan, och då inte bara diabetes.

Sådant som vi tar för givet att landstingen tillhandahåller i dag, som antibiotika, insulin och vaccin, hade inte funnits utan framgångsrika forskare och läkare. Det kan vara värt att skänka dem en tacksamhetens tanke, så här på Frederick Bantings födelsedag.